

на берег. Не тільки власне, а й чуже. А врешті – хіба я знаю, де кінчається власне життя, а чуже починається? Я чую, як чуже існування входить в мого, мого повітря крізь вікна і двері...»⁸.

**Твори Л. К. Антонової-Ковальської,
що зберігаються у фондах НБУВ:**

1. Молода русява жінка. [1911]. Папір, акварель; 30,8x21.
2. Молода русява жінка. [1911]. Папір, пастель; 39x29.
3. Молода русява жінка. 1911. Папір, вугіль; 35,2x24,5.
4. Хижий птах. 1911. Папір, вугіль; 35,5x26,8.
5. Жінка в сукні з білим коміром. 1912. Папір, вугіль; 35,5x24,5.
6. Молодий чоловік у жилеті. 1912. Папір, вугіль; 35,5x24,5.
7. Жінка, що сидить. 1912. Папір, вугіль; 33x24.
8. Літня жінка у капоті. 1912. Папір, олівець; 34x26,5.
9. Жінка середнього віку. Папір, олівець; 34x26,5.
10. Череп коня. 1913. Папір, акварель; 50x34.
11. Натюрморт. 1913. Папір, акварель; 48,5x33,5.
12. Художник Михайло Парашук. [1911x1913]. Папір, вугіль; 43,5x33,5.
13. Хлопець і дівчинка. 1914. Папір, олівець; 35x44,5.
14. Дівчина з коротким волоссям. 1914. Папір, вугіль; 44x35.

* *Параскевич П. К.* Михайло Михайлович Коцюбинський в ілюстраціях, фотографіях, документах. – К., 1968. – Табл. № 76.

15. Михайло Коцюбинський. 1914. Папір, вугіль; 50,5x38.
16. Молода жінка на блакитному фоні. 1915. Картон, олія; 45,7x35,5.
На звороті: Голова жінки. [1915]. Вугіль.
17. Молода жінка на фоні розписаної квітами стіни. [1915]. Картон, олія; 44,8x35.
18. Молода жінка з пишною зачіскою. [1915]. Папір, вугіль; 35,2x24,5.
19. Дівчинка зі стрічкою на фоні килима. [1915]. Картон, олія; 45x35,8.
20. Хлопець на фоні розписаної квітами стіни. [1915]. Картон, олія; 45x35,5.
21. Дівчинка зі стрічкою на фоні розписаної квітами стіни. 1915. Картон, олія; 45x35,5.
22. Чоловік середнього віку. 1915. Картон, олія; 55x41.
23. Жінка середнього віку в капелюшку на фоні розписаної квітами стіни. [1915]. Картон, олія; 53x35,5.
24. Молода жінка в капелюшку. [1911–1915]. Картон, олія; 56,8x44.
25. Жінка в пенсне. [1911–1915]. Папір, вугіль; 50x35,5.
26. Діти біля багаття на березі річки. [1911–1915]. Папір, вугіль; 50,5x38.
27. Жінка в червоній хустині. [1911–1915]. Папір, пастель; 42,5x35,5.
28. Тарас Шевченко. [1911–1915]. Папір, вугіль; 54x51.
29. Молодий чоловік. [1911–1915]. Папір, вугіль; 50,5x38,5.

Культурно-просвітницька діяльність НБУВ

У боргу перед пам'яттю

Українською катастрофою ХХ ст. називає сучасна громадська думка голодомор 1932–1933 рр. в Україні. Голодне лихоліття 30-х – не просто історична минавшина, а незагойна фізична і духовна рана українського народу.

26 листопада 1998 р. вийшов Указ Президента України Л. Д. Кучми «Про встановлення Дня пам'яті жертв голодомору».

12 лютого 2003 р. у Верховній Раді України відбулися парламентські слухання щодо вшанування пам'яті жертв голодомору 1932–1933 рр.

Відкрив слухання Голова Верховної Ради України В. М. Литвин, з доповідями виступили віце-прем'єр-міністр України Д. В. Табачник, голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин Г. Й. Удовенко та голова Асоціації дослідників голодоморів в Україні, народний депутат України Л. Г. Лук'яненко.

У рамках парламентських слухань було організовано виставки: «Голод 1932–1933 років крізь призму архівних документів» (документальна виставка Державного комітету архівів України), «Забуттю не підлягає» (музейна експозиція Київської міської організації Всеукраїнського товариства «Меморіал» ім. В. Стуса), «Дзвони народної пам'яті: голодомор 1932–1933 рр. в Україні» (книжкова виставка Національної парламентської бібліотеки та Бібліотеки Верховної Ради України).

«У боргу перед пам'яттю (голодомор в Україні 1932–1933 рр.)» – книжкова виставка з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського була представлена 116 виданнями. Відкрив експозицію розділ «Матеріали Міжнародної комісії з розслідування голоду 1932–1933 рр. в Україні». До нього увійшли: протоколи засідань Комісії, телеграми, листи членів Комісії, публікації світової преси про голодомор, доповідь Міжна-

родної комісії Конгресу США. Звітний документ, опублікований у Канаді в 1990 р., експонувався разом з російськомовним виданням звіту Комісії, здійсненим з нагоди 60-річчя трагічних подій 30-х років в історії українського народу. Міжнародна комісія з розслідування голоду 1932–1933 рр. в Україні була створена 1984 р. з ініціативи Всесвітнього Конгресу Вільних Українців, котрий звернувся до юристів та учених-правознавців усього світу з проханням взяти участь у розслідуванні цієї трагедії.

У розділі «Документи і свідчення про голодомор» особливий інтерес викликали видання Р. Конквеста «Жнива скорботи. Радянська колективізація і голодомор», Л. Коваленка, В. Маняк «33-й: голод. Народна книга-меморіал», О. Воля «Мор. Книга буття України», О. М. Веселової, В. І. Марочко, О. М. Мовчана «Голодомори в Україні, 1921–1923, 1932–1933, 1946–1947: Злочини проти народу», І. Самійленко «Соціо-політичне тло голодового геноциду в Україні».

Розділ «Роковини голодомору» представлений виданнями, що вийшли друком в Україні та за її межами до сумних подій національної трагедії різних років. Зокрема, до 30-річчя голодомору в Україні у Нью-Йорку була опублікована книга В. І. Гришка «Москва сльозам не вірить. Трагедія України 1933 року з перспективи 30-річчя (1933–1963)». До 65-річчя трагедії побачили світ матеріали Міжнародної науково-теоретичної конференції на відзначення цієї дати, де зібрано близько 40 доповідей дослідників з України, Росії, США, Франції щодо голоду-геноциду в різних регіонах України. Завершив експозицію розділ «Голодомор 30-х у художній літературі».

Після закінчення парламентських слухань з матеріалами даної виставки мали можливість ознайомитися читачі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

Наталія Захарова,
керівник культурно-просвітницького центру
НБУВ